

Tilannekuva koronaepidemian vaikutuksista korkeakoulujen opiskelijavaihtoon ja kansainvälisiin opiskelijoihin Suomessa

OPH, Kansainvälisen korkeakouluysteistyön yksikkö / Maija Airas, Anni Kallio 20.4.2020

Opetushallitus on kerännyt maaliskuussa korkeakouluista tilannekuva korkeakoulujen opiskelijavaihdosta ja kansainvälisistä opiskelijoista Suomessa. Valtaosa korkeakouluista (12 yliopistoa, 23 ammattikorkeakoulua) on tuottanut tietoa tilannekuva varten. Tilannekuva opiskelijamäärästä (palanneet, lähteneet, jääneet) elää, tieto perustuu osittain arvioihin ja osan opiskelijoista tilanne on tuntematon, sillä opiskelijat eivät ole välttämättä reagoineet korkeakoulujen tiedusteluihin. Keskeytyneistä vaihtojaksosta huolimassa arvioidaan, että monilla opiskelijoilla on kuitenkin mahdollisuus suorittaa alkaneet vaihto-opinnot loppuun etäyhteyksien kautta. Tämä koskee sekä Suomesta lähteneitä että Suomeen saapuneita vaihto-opiskelijoita.

Suomalaiset vaihto-opiskelijat ulkomaisissa korkeakouluissa

- Korkeakoulujen välillä on nähtävissä suurta vaihtelua sen osalta, kuinka suuri osa ulkomailta vaihtojaksolla olleista opiskelijoista on palannut takaisin Suomeen.
- Enimmillään palanneita on 85 %, kun taas joissain korkeakouluissa niiden opiskelijoiden osuus, joiden tiedetään palanneen, on vain noin 20 %. **Keskimääräinen palanneiden osuus on 50 % korkeakoulun vaihdossa olevista opiskelijoista**, mutta tämän osuuden arvioidaan vielä hieman nousevan: osa opiskelijoista saattaa palata myöhemmin ja muutamat opiskelijat ovat ehkä palanneet, vaikka heihin ei ole saatu yhteyttä.
- Korkeakoululta saatujen tietojen perusteella 1919 opiskelijaa on keskeyttänyt vaihtonsa ja palannut Suomeen. Ainakin 1062 opiskelijaa on päättänyt jäädä vaihtokohteeseen, lisäksi 316 opiskelijaa on päättänyt jäädä toistaiseksi vaihtokohteeseensa. Vain 85 opiskelijaan ei ole 15.4. mennessä saatu yhteyttä.
- Korkeakoulujen arvioiden perusteella päätöstä jäädä vaihtokohteeseen selittää ainakin koettu kohdemaan Suomea parempi turvallisuustilanne epidemian osalta sekä taloudelliset seikat (esimerkiksi vuokra vaihtokohteessa on jo maksettu koko kevätlukukaudeksi tai kotimaassa ei ole asuntoa odottamassa).
- Vaikutelma on, että korkeakoulut ovat eri tavoin ohjeistaneet omia opiskelijoitaan palaamisen suhteen.

Ulkomaiset vaihto-opiskelijat Suomessa

- **Ainakin 43 % korkeakoulujen ulkomaisista vaihto-opiskelijoista on keskeyttänyt vaihtonsa Suomessa ja palannut kotimaahansa** koronaepidemian vuoksi. Määrällisesti kotimaahan palanneita on reilut 2000 opiskelijaa.
- Suomeen on puolestaan päättänyt jäädä 33 % vaihto-opiskelijoista eli n. 1550 opiskelijaa. Tämän lisäksi 24 % vaihto-opiskelijoista kohdalla (1124 opiskelijaa) tilanne on tiedonkeruun aikaan ollut epävarma. Joko he eivät ole päättäneet palaavtko kotimaahansa vai jäävätkö Suomeen tai heitä ei ole tavoitettu. Kokonaisuudessaan siis jopa 57 % ulkomaisista vaihto-opiskelijoista on saattanut jäädä Suomeen koronatilanteesta huolimatta.

Ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrästä ei ole saatavissa toistaiseksi kattavaa tilannekuvaa. Ilmeisesti suuri osa opiskelijoista on jäänyt Suomeen ja suorittaa opintojaan etänä.

Euroopan tason tilannekuvasta

Eurooppalaista vertailutietoa kansainvälisestä opiskelijavaihdosta on saatavissa Erasmus-opiskelijoiden kattojärjestön Erasmus Student Networkin (ESN) tekemästä selvityksestä ”*Student exchange in times of crisis*”. Selvitys perustuu opiskelijakyselyyn (22 000 vastaajaa Euroopan laajuisesti), joka oli avoinna maaliskuun 2020 kahden viikoin viikon ajan. Selvityksen mukaan jopa 2/3 korkeakoulujen vaihto-opiskelijoista Euroopassa päätti jäädä vaihdon kohtemaahan koronaepidemian puhkeamisesta huolimatta. Kohtemaahan jääneiden osuus kuitenkin hienokseltaan laski mitä pidempään kysely oli auki, joten voi olettaa, että lopulta useampi kuin 1/3 korkeakoulujen vaihto-opiskelija päätyi keskeyttämään vaihtonsa.

ESN:n raportti löytyy täältä: <https://esn.org/covidimpact-report>

Suomeen jääneiden kansainvälisten opiskelijoiden tilanteesta

Korkeakoulujen ja opiskelijajärjestöjen kanssa käydyn keskustelun pohjalta Suomeen jääneiden kansainvälisten opiskelijoiden tilanteeseen liittyy monia avoimia kysymyksiä tai huolenaiheita:

Asuminen: Voiko opiskelija jatkaa asumista opiskelija-asunnossa, jos ei pääse lukuvuoden päättyessä palaamaan kotimaahan? Voiko lopettaa vuokranmaksun, jos palaa kotimaahan kesken vaihdon?

Toimeentulo: Osa-aikatyöt ovat monelta katkenneet epidemian vuoksi, joten huolta on toimeentulosta ja esim. vuokranmaksukyvystä. Miten toimeentulo järjestyy, jos oleskelu venyy yli lukukauden päättymisen?

Terveysturvallisuus ja sosiaaliturva: Eurooppalaisille opiskelijoille Eurooppalainen sairaanhoitokortti takaa saman kiireellisen hoidon kuin maan kansalaisille, mutta monilla 3. maiden kansalaisilla on Migrin tunnustama Swisscare-vakuutus, joka nähtävästi ei korvaa koronaviruksen aiheuttamia hoitokustannuksia. Pääsevätkö opiskelijat julkisen terveydenhuollon piiriin tarvittaessa ja miten kulut korvataan?

Oleskeluluvat: Tilanteet, joissa omaan kotimaahan paluu ei ole mahdollista. Lupien umpeutuminen liikkumisrajoitusten pitkittyessä. Kv-tutkinto-opiskelijoiden jatkolupa, jos opintoja ei koronatilanteen vuoksi kerry suunnitellusti.

Neuvonta ja tuki: Nähtävästi neuvonnan taso ja tarjolla oleva tuki vaihtelee korkeakouluittain/paikkakunnittain.

Opintojen eteneminen: vaikka korkeakoulujen opetustarjonta on saatavilla virtuaalisena, haasteita liittyy tutkintoihin sisältyvien harjoittelujen ja yrityksille tehtävien projektitöiden toteuttamiseen.